

3- L'origen dels homes: antropogonia

3.1 – El mite de les races

Segons Hesíode, els homes tenen igual principi que els immortals, però la seva raça va anar degradant-se fins l'actual. En el mite de les races, aquestes s'anomenen pel metall que representen: raça d'or, de plata, de bronze, la raça dels herois, i la cinquena de ferro, l'actual.

A l'origen els homes fins i tot compartien taula amb els déus, com a les noces de Tetis i Peleu, el pares d'Aquil·les.

3.2- Prometeu, Pandora, Deucalió.

Segons altres versions, el creador de l'home va ser el tità Prometeu, cosí de Zeus. És fill del tità Japet, germà de Cronos. Prometeu té diversos germans: Epimeteu, Atlant i Meneci.

Creació de l'home. Prometeu va crear els primers homes modelant-los amb argila, i Atena va bufar alè de vida sobre la imatge de fang. Però aquesta llegenda no surt a la *Teogonia* d'Hesíode, on Prometeu simplement és el benefactor de la humanitat, no el seu creador; si va enganyar Zeus va ser per amor als homes.

Atene Prometeu de Més amb els grecs.
Músculo de gres.

Engany del sacrifici. Una primera vegada, durant un sacrifici solemne, havia fet dues parts d'un bou: a un costat va posar la carn i les entranyes recobertes amb el ventre de l'animal, a l'altra hi va posar els ossos cobrint-los amb greix blanc. Després va dir a Zeus que escollís la seva part; la resta quedaria pels homes. Zeus va escollir el greix blanc i en descobrir que només contenia ossos, va sentir un profund odi cap a Prometeu i els mortals van ser afavorits per aquella astúcia. Per castigar-los, va decidir no tornar-los a enviar foc.

Robatori del foc. Llavors Prometeu va acudir al seu auxili per segona vegada; va robar llavors de foc a la "roda del sol " i les va portar a la Terra ocultes a un tronc de fèrula. Una altra tradició diu que va treure el foc de la farga d'Hefest. Zeus va castigar els mortals i al seu benefactor.

Pandora. Contra els primers va idear enviar un ésser modelat ex professo, Pandora, creada per tots els déus per portar la desgràcia als humans. Aquesta va anar a casa d'Epimeteu, que tenia una caixa que ningú, sota cap concepte, podia tocar, i encara menys obrir.

Però la curiositat de la dona la va portar a obrir la caixa, de la qual en van sortir tots els mals i plagues que afectarien als humans. (Segons una altra versió, la caixa contindria els dons dels humans, que al obrir la caixa van marxar volant. Quan Pandora es va adonar, va tancar la caixa, deixant-hi només a dins l'esperança). Així és com la dona, que més tard, en una altra religió, seria la culpable de que els humans marxessin del Paradís, va portar la desgràcia dels déus als humans.

Deucalió i Pirra. Prometeu va ensenyar també al seu fill Deucalió la forma de salvar-se del gran diluvi que Zeus projectava per exterminar la raça humana, i que havia sabut preveure. Per això van construir una barca que els salvà, i, un cop va parar el diluvi, van seguir les ordres d'Hermes, el missatger dels déus, i van tirar pedres darrere seu. Així, de les pedres que va tirar Deucalió en van sortir els homes nous, mentre que de les que va llançar Pirra en van sortir les noves dones.

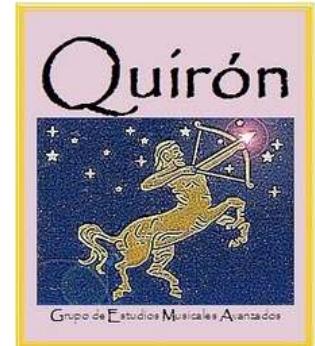
Prometeu i Hèracles. Prometeu posseïa el do profètic. Va indicar a Hèracles la manera de fer-se amb les pomes d'or i li va dir que Atlant, era l'únic que podria agafar-les al jardí de les Hespèrides. Aquest do de profecia el compartia amb les antiquíssimes divinitats filles de la terra, que és la profetessa per excel·lència.

Càstig dePrometeu. Tanmateix, a Prometeu, Zeus el va encadenar amb cables d'acer al Càucus, enviant una àguila que li devorava el fetge, el qual es regenerava constantment i va jurar per Estix que mai més deslligaria a Prometeu de la roca. No obstant, quan Hèracles va passar per la regió del Càucus, va travessar amb una fletxa l'àliga i va alliberar Prometeu; Zeus, satisfet per la proesa del seu fill no es va enfadar degut a que aquesta proesa augmentava el renom d'Hèracles; però perquè el seu jurament no fos en và, va ordenar a Prometeu que portés un anell fabricat amb

l'acer de les seves cadenes i un tros de roca en la qual havia de restar per sempre encadenat; d'aquesta manera, una lligadura d'acer continuava unint al tità amb la roca.

Immortalitat de Prometeu. En aquest temps, el centaure Quiró sentia forts dolors i desitjava morir, i va oferir la seva immortalitat a qui la volgués. Prometeu va acceptar fer-se immortal en lloc de Quiró. Zeus va acceptar l'alliberament i l'immortalitat del tità, encara més complagut, quan aquest li va dir un oracle que li revelava un antiquíssim secret, que deia que el fill que Zeus tindria amb Tetis acabaria destronant el pare dels déus i els homes.

Activitats:

1.- Quina diferència hi ha entre: Teogonia – Cosmogonia - Antropogonia

2.- Busca altres paraules que continguin aquestes arrels gregues, amb el seu significat:

- antropo-
- cosmo-
- teo-
- gon-/gen-

3.- Compara la creació de la humanitat a la mitologia grega i a altres mitologies, com la bíblica

- creació de l'home
- diluvi universal
- paper de la primera dona en la pèrdua del paradís

4.- Què sabries dir sobre els següents noms:

Prometeu - Pandora - Deucalió - Quiró

Al bloc trobaràs més activitats